

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

งานบ้าน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

ดร.สุวิมล	อุไรกรยา	คศ.บ. (คหกรรมศาสตรศึกษา), ศศ.ม. (คหกรรมศาสตรศึกษา) ปร.ด. (ประชากรศึกษา)
นางเดือนนภา	อุ้นอ่อน	คศ.บ. (คหกรรมศาสตรบัณฑิต), ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

ผู้ตรวจ

ศศ.ภาวนา	ชลากิรมย์	กศ.บ. (คหกรรมศาสตร์), ค.อ.ม. (อุตสาหกรรมมหบัณฑิต)
ศศ.ธนวิทย์	ลาอัม	กศ.บ. (คหกรรมศาสตรบัณฑิต), ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)
นางสาวปิยวีร์	จุติพงษ์รักษา	ศศ.บ. (คหกรรมศาสตรศึกษา), ศศ.ม. (คหกรรมศาสตรศึกษา)

บรรณาธิการ

นางจรียา	บุรพกุลศรี	กศ.บ. (คหกรรมศาสตร์), ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน)
----------	------------	---

จัดพิมพ์โดย บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

ฝ่ายการตลาด, ฝ่ายผลิตและจัดส่ง, ฝ่ายการเงินและบัญชี :
๖๙/๑๐๙ หมู่ ๑ ซ.พระแม่กาบุญย์ ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐ ๒๕๔๔ ๕๔๔๔, ๐ ๒๕๔๔ ๕๔๔๓, ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๔๐-๒
โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๕๕๔๓, ๐ ๒๕๖๒ ๒๓๑๓

ฝ่ายวิชาการ :
๘๙/๑๒๒ ถ.เทศบาลสงเคราะห์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทร. ๐ ๒๕๕๔ ๔๔๑๘-๒๐, ๐ ๒๕๕๓ ๘๑๖๘-๙ โทรสาร ๐ ๒๕๘๐ ๒๙๒๓

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๘
พิมพ์ครั้งที่ ๑
จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
ISBN 978-616-07-2863-3
ราคา ๖๙ บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์เป็นของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **งานบ้าน ๒** เล่มนี้ ได้เรียบเรียงขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้และ**ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง**ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๕ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้าน
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การจัดและตกแต่งบ้าน
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การซ่อมแซมเสื้อผ้า
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ การดัดแปลงตกแต่งเสื้อผ้า
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ การเตรียม ประกอบ จัดตกแต่ง และบริการเครื่องดื่ม

หนังสือเล่มนี้ได้ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในส่วนของท้ายหน่วยการเรียนรู้ทุกหน่วย และส่งเสริมสมรรถนะที่สำคัญทางงานบ้านโดยใช้**โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)**

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **งานบ้าน ๒** เล่มนี้ จะอำนวยความสะดวกต่อนักเรียนและครูผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

แนะนำหนังสือเรื่อง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน **งานบ้าน ๒** ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เล่มนี้ มีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

ตัวชี้วัด
เป็นสิ่งที่กำหนดให้นักเรียนควรรู้อะไร ทำอะไรได้ และคุณลักษณะที่พึงเกิดกับนักเรียนตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยแบ่งตาม **ตัวชี้วัดระหว่างทาง** และ **ตัวชี้วัดปลายทาง**

แนวคิด
เป็นความคิดสำคัญเป็นแนวในการผูกเรื่องหรือความคิดอื่น ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้
เป็นขอบข่ายเนื้อหาสาระที่นักเรียนจะได้เรียนในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ

เปิดโลกทัศน์
เป็นการสอดแทรกความรู้ มุมมองแนวคิดที่ทันสมัยในประเด็นต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันระหว่างเนื้อหา ซึ่งนักเรียนและครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียน

ปัญหาที่มีทางออก
เป็นการนำเสนอปัญหาที่สามารถพบเห็นหรือสอดคล้องในชีวิตประจำวัน โดยใช้ภาพเหตุการณ์แล้วตั้งคำถามกระตุ้นการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ และหาคำตอบด้วยตนเอง

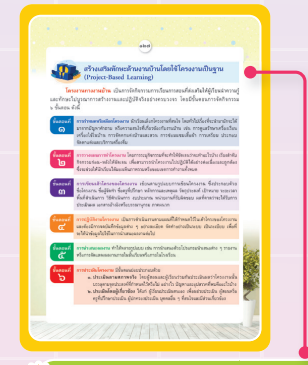
การนำเสนอเนื้อหา
เป็นการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบ Infographic ในส่วนของเนื้อหาที่ยากและมีปริมาณมาก เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน

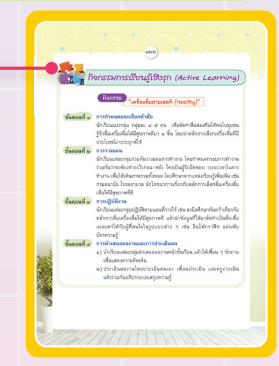
สรุปสาระสำคัญ
เป็นการสรุปสาระสำคัญหรือความคิดรวบยอดท้ายหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายและสามารถใช้เทคโนโลยี QR Code เพื่อให้ง่ายและรับชม Motion Graphic ได้

คำถามพัฒนาทักษะการคิด
เป็นคำถามที่ใช้ทบทวนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ด้วยการตอบคำถามพัฒนากระบวนการคิดที่ช่วยส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ
นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดการตนเอง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การคิด การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง และการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเหมือนกับในชีวิตจริงอย่างมีระบบ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๔ ขั้นตอน

สร้างเสริมทักษะด้านงานบ้านโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำความรู้และทักษะที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้กับปัญหาหรือพัฒนางานโดยการทำโครงงาน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๖ ขั้นตอน

สารบัญ

สาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว

๑

หน่วยการเรียนรู้ที่

การดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้าน

๑

๑. ประโยชน์ของการดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้าน ๒
๒. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้บำรุงรักษา เครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากวัสดุต่าง ๆ ๔
๓. วิธีการดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ ที่ทำจากวัสดุต่าง ๆ ๘
 - สรุปหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ๒๔
 - กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ ๒๔
 - คำถามพัฒนาทักษะการคิด ๒๔
 - กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๒๕

๒

หน่วยการเรียนรู้ที่

การจัดและตกแต่งบ้าน

๒๖

๑. ความหมายและประโยชน์ของการจัด และตกแต่งบ้าน ๒๗
๒. หลักการจัดและตกแต่งบ้าน ๒๙
๓. องค์ประกอบในการจัดและตกแต่งบ้าน ๓๕
๔. สิ่งของเครื่องใช้ในการจัดและตกแต่งบ้าน ๓๙
๕. ขั้นตอนการจัดและตกแต่งบ้าน ๔๒
๖. การจัดและตกแต่งสวน ๔๓
 - สรุปหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ๕๒
 - กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ ๕๓
 - คำถามพัฒนาทักษะการคิด ๕๓
 - กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๕๔

๓

หน่วยการเรียนรู้ที่

การซ่อมแซมเสื้อผ้า

๕๕

๑. ประโยชน์และหลักการของการ ซ่อมแซมเสื้อผ้า ๕๖
๒. เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับงานซ่อมแซม เสื้อผ้า ๕๙
๓. วิธีการซ่อมแซมเสื้อผ้า ๖๔
 - สรุปหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ๗๘
 - กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ ๗๘
 - คำถามพัฒนาทักษะการคิด ๗๘
 - กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๗๙

หน่วยการเรียนรู้ที่

การดัดแปลงตกแต่งเสื้อผ้า

๘๐

๑. ประโยชน์และหลักการของการดัดแปลงตกแต่งเสื้อผ้า ๘๑
 ๒. วิธีการดัดแปลงเสื้อผ้า ๘๔
 ๓. วัสดุสำหรับตกแต่งเสื้อผ้า ๘๙
 ๔. ตัวอย่างการดัดแปลงตกแต่งเสื้อผ้า ๙๒
- สรุปหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ๙๙
- กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ ๙๙
- คำถามพัฒนาทักษะการคิด ๙๙
- กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๑๐๐

หน่วยการเรียนรู้ที่

การเตรียม ประกอบ จัดตกแต่ง และบริการเครื่องดื่ม

๑๐๑

๑. เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ๑๐๒
 ๒. การจัดตกแต่งและบริการเครื่องดื่ม ๑๒๑
- สรุปหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ๑๒๕
- กิจกรรมส่งเสริมสมรรถนะ ๑๒๕
- คำถามพัฒนาทักษะการคิด ๑๒๕
- กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๑๒๖

สร้างเสริมทักษะด้านงานบ้านโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ๑๒๗

บรรณานุกรม ๑๒๘

การดูแลรักษา เครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้าน

บทเรียนนี้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ตัวชี้วัดปลายทาง

- ง ๑.๑ ม. ๒/๑ ใช้ทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการทำงาน
- ง ๑.๑ ม. ๒/๒ ใช้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน
- ง ๑.๑ ม. ๒/๓ มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน อย่างประหยัดและคุ้มค่า

แนวคิด

การดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้านอย่างถูกวิธี ช่วยให้เครื่องเรือน เครื่องใช้ต่าง ๆ มีสภาพดี สวยงาม น่าใช้ มีอายุการใช้งานได้นานวัน เป็นการประหยัดรายจ่ายของครอบครัว

สาระการเรียนรู้

๑. ประโยชน์ของการดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้าน
๒. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้บำรุงรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้
๓. วิธีการดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากวัสดุต่าง ๆ

“Green Furniture เป็น**เทรนด์ของเฟอร์นิเจอร์**ที่กำลังมาแรงและได้รับความนิยมจากผู้บริโภคสูงขึ้น”

เพราะเหตุใด Green Furniture จึงเป็นเทรนด์ของเฟอร์นิเจอร์ที่กำลังมาแรง

ประโยชน์ของการดูแลรักษาเครื่องเรือนเครื่องใช้ในบ้าน

เครื่องเรือน เครื่องใช้ เป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวัน จำนวนและรูปลักษณะของเครื่องเรือน เครื่องใช้ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกในครอบครัว พื้นที่ของบ้าน สถานภาพทางการเงิน และรสนิยมของสมาชิกในบ้าน ถ้าสมาชิกในบ้านช่วยกันดูแลรักษาให้มีสภาพดี ย่อมใช้帮สิ่งที่ช่วยตกแต่งบ้านให้สวยงาม น่าอยู่ และสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของสมาชิกในครอบครัวด้วย นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดประโยชน์อีกมากมาย ได้แก่

๑ เครื่องเรือน เครื่องใช้ต่าง ๆ มีสภาพดีและน่าใช้อยู่เสมอ

๒ ยืดอายุเครื่องเรือน เครื่องใช้ต่าง ๆ ได้นานวันขึ้น

๓ ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัว

๔ ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ช่วยลดการผลิต และช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เปิดโลกทัศน์

เฟอร์นิเจอร์รักษ์โลก

เฟอร์นิเจอร์รักษ์โลก (Green Furniture) กำลังมาแรงและได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเป็นอย่างมาก และมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง เนื่องจากเฟอร์นิเจอร์รักษ์โลกมีจุดเด่น ดังนี้

- ๑) ออกแบบให้มีดีไซน์เรียบง่ายเน้นการใช้งานเป็นหลัก เช่น การลดขั้นตอนการผลิต
- ๒) มีขนาดกะทัดรัดสามารถใช้งานได้หลากหลาย เช่น การเคลื่อนย้ายสะดวก
- ๓) ผลิตจากวัสดุรีไซเคิลหรือวัสดุธรรมชาติ เช่น กระดาษรีไซเคิล ไม้ ยิปซัมพรวัว
- ๔) ผลิตจากวัสดุท้องถิ่น เช่น หวาย ย่านลิเภา
- ๕) ใช้สารเคมีในการผลิตน้อย เช่น หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีที่ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ตามมา
- ๖) มีตรารับรองสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากเขียว EU Ecolable

หมายเหตุ. จาก จัปเทรนด์ Green Furniture โอกาสของผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์ไทย, โดย สำนักข่าวไทยแลนด์พลัสออนไลน์, ๒๕๖๗ (<https://www.thailandplus.tv/archives/648224>).

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้บำรุงรักษา เครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากวัสดุต่าง ๆ

๑ วัสดุที่ใช้บำรุงรักษาเครื่องเรือนและเครื่องใช้

วัสดุที่ใช้ในการบำรุงรักษาเครื่องเรือนและเครื่องใช้มี ๒ ประเภท คือ สารที่ได้จากธรรมชาติ และสารเคมี

๑.๑ สารที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่

๑. มะขามเปียก คือ ผักมะขามสุกงอมที่นำเปลือกออก แล้วทำเป็นป่น มีฤทธิ์เป็นกรดที่พบมาก คือ กรดทาร์ทาริก สามารถเก็บไว้ในที่แห้งหรือในตู้เย็นได้นานวัน

๒. มะนาว คือ ไม้ผลชนิดหนึ่งที่ผลมีรสเปรี้ยว นอกจากนำมาบริโภคเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการแล้ว ยังนำมาใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้อีกมากมาย เช่น การนำมาทำความสะอาดเครื่องเรือน เครื่องใช้

๓. เกลือ คือ แร่ธาตุที่มีคุณค่าทางโภชนาการชนิดหนึ่ง มีธาตุไอโอดีนสูง ใช้เป็นเครื่องปรุงอาหารที่มีรสเค็ม เกลือที่บริโภคในครัวเรือนผลิตจากน้ำทะเลหรือดินเค็ม มีทั้งชนิดที่เป็นเกลือเม็ด และชนิดที่เป็นเกลือบ่น สามารถนำมาใช้ทำความสะอาดหรือจัดจรรบบนสิ่งของเครื่องใช้ที่ทำจากเงิน ทองแดง ทองเหลือง

๔. น้ำส้มสายชู คือ กรดแอซิกที่มีฤทธิ์เป็นกรด ได้จากการหมักผลไม้ต่าง ๆ เป็นเครื่องปรุงที่มีเกือบทุกครัวเรือน นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้จัดจรรบในตู้เย็น จัดเชื้อราบนพื้น ทำความสะอาดคราบบนชักโครก

๕. จี๊เจ้าหรือเจ้า คือ ผลผลิตจากการเผาไหม้วัตถุที่ไม่สมบูรณ์ เถ้าที่นิยมนำมาใช้เป็นสารช่วยในการทำมาสะอาดเครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้านคือเถ้าของถ่านไม้ที่เหลืออยู่ในเตาถ่านหรือขี้บู่หรือมีฤทธิ์เป็นด่าง

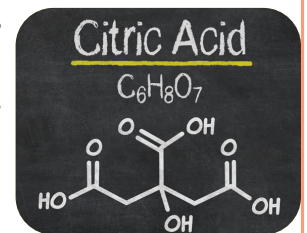
เปิดโลกทัศน์

กรดทาร์ทาริก (Tartaric Acid) เป็นกรดอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่พบตามธรรมชาติในผลไม้บางชนิดและเป็นกรดที่พบในไวน์ พบมากในมะขามโดยเฉพาะมะขามเปรี้ยว และเป็นส่วนผสมของผงฟู จึงนำไปใช้ประโยชน์ทั้งด้านอุตสาหกรรมอาหาร การแพทย์ และอุตสาหกรรมนํ้ายาทำความสะอาด

หมายเหตุ. จาก Tartaric acid/กรดทาร์ทาริก, โดย ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหาร, ม.ป.ป. (<https://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/1352/tartaric-acid-กรดทาร์ทาริก>).

กรดซิตริก หรือกรดมะนาว กรดซิตริกเป็นกรดอ่อน ใช้ประโยชน์เพื่อการถนอมอาหารโดยมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มรสชาติให้กับอาหารให้มีรสเปรี้ยว มีกลิ่นหอมชวนรับประทาน ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่า มีความปลอดภัยในการบริโภค สามารถเติมลงไปในอาหารโดยไม่เกิดอันตราย เป็นสารช่วยทำความสะอาดผลิตภัณฑ์ในห้องน้ำที่สามารถย่อยสลายได้ง่าย และไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ. จาก กรดซิตริก, โดย DISTHAI, ม.ป.ป. (<https://www.disthai.com/17314419/กรดซิตริก>).

๑.๒ สารเคมี

เนื่องจากสารที่นำมาใช้ในการบำรุงรักษาเครื่องเรือนและเครื่องใช้ ผลิตมาจากสารเคมีต่าง ๆ ที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้นควรอ่านฉลากเพื่อศึกษาวิธีใช้และวิธีการเก็บรักษา ก่อนนำมาใช้ สารที่ช่วยในการบำรุงรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ ได้แก่

๑. น้ำยาล้างจาน คือ สารชำระล้างที่ช่วยให้สิ่งสกปรกและไขมันหลุดจากภาชนะ เพราะน้ำยาล้างจานมีส่วนผสมของสารลดแรงตึงผิวที่มีการกระจายตัวต่ำ น้ำยาล้างจานบางยี่ห้ออาจมีสารสกัดจากพืช เช่น น้ำมันมะนาว น้ำมันมะกูด หรือน้ำชา โดยเชื่อว่าช่วยขจัดคราบ ลดกลิ่นเหม็นคาว

๒. ผงซักฟอก คือ สารสำหรับใช้ชำระล้างสิ่งสกปรกให้ออกจากเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ตลอดจนสามารถใช้ชำระล้างทำความสะอาดเครื่องใช้ต่าง ๆ ได้อีกด้วย ผงซักฟอกได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายเพราะนอกจากส่วนประกอบหลัก เช่น สารลดแรงตึงผิว สารลดความกระด้างของน้ำแล้วยังมีการเติมสารต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระล้างสิ่งสกปรกออกจากเส้นใยเสื้อผ้าได้ดียิ่งขึ้น เช่น สารเพิ่มความขาว สารลดกลิ่นอับ สารลดประจุไฟฟ้าช่วยให้เนื้อผ้าไม่แนบล้าตัว

๓. สบู่ คือ สารที่ช่วยในการชำระร่างกายและทำความสะอาด โดยช่วยละลายไขมัน ทำให้การชำระล้างสะอาดมากขึ้น สบู่ผลิตมาจากไขมันสัตว์หรือน้ำมันพืชผสมกับน้ำหอม โซดาไฟ และวัตถุติดอื่น ๆ ปัจจุบันมีสบู่ให้เลือกหลายสี หลายกลิ่นและนอกจากสบู่ก้อนแล้วยังมีสบู่เหลวและสบู่เกล็ดด้วย

๔. น้ำยาเช็ดกระจก คือ ผลิตภัณฑ์ประเภทซักล้างชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยแอมโมเนียและไอโซโพรพานอลเป็นหลัก ใช้สำหรับทำความสะอาดกระจกหน้าต่าง กระจกบนโต๊ะ กระจกเงา เวลาใช้ต้องระมัดระวัง ควรสวมถุงมือขณะใช้และใช้ในที่ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก เพราะอาจก่อให้เกิดการระคายเคืองผิวหนัง จมูกและลำคอ ถ้าเข้าตาอาจทำให้ตาบอดได้

๕. น้ำยาขัดหนัง ช่วยป้องกันการแห้งกรอบและเพิ่มความเงางามให้แก่เครื่องใช้ที่ทำด้วยหนัง ไวนิล โพลียูรีเทน ไฟเบอร์ และยาง ปัจจุบันมีการเติมสารต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มคุณสมบัติให้แก่ยาขัดเครื่องหนัง เช่น สารเพิ่มความเงางาม สารป้องกันรังสียูวี

๖. โซเดียมไบคาร์บอเนตหรือเบกกิ้งโซดา เป็นสารเคมีที่มีฤทธิ์เป็นด่าง มีลักษณะเป็นผลึกสีขาว ละลายน้ำได้ดี เลือกซื้อได้จากแหล่งที่ขายของสำหรับทำขนมอบหรือแหล่งที่เชื่อถือได้ และมีการบรรจุกล่องอย่างมิดชิด ควรเก็บรักษาในที่ที่มีความชื้นต่ำ บรรจุหีบห่อเรียบร้อย

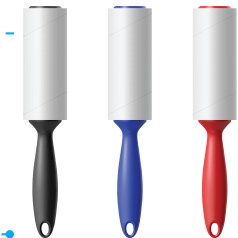
๒ อุปกรณ์ที่ใช้บำรุงรักษาเครื่องเรือนและเครื่องใช้

อุปกรณ์ที่ใช้เป็นประจำสำหรับงานบำรุงรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้านที่สำคัญ ได้แก่

๑. ไม้ขัดขนไก่ ใช้ขัดฝุ่นตามเครื่องเรือนต่าง ๆ ไม้ขนไก่แบบดั้งเดิมทำจากขนไก่ ปัจจุบันใช้วัสดุในการผลิตที่หลากหลาย เช่น เศษผ้าใยสังเคราะห์ และเครื่องมือ บัดกวาดฝุ่นละอองแบบต่าง ๆ มีทั้งชนิดที่ใช้ด้วยมือและชนิดที่ใช้ไฟฟ้าเมื่อใช้แล้วควรเคาะฝุ่นออกก่อนนำไปแขวนหรือเก็บในห้องเก็บของ

๒. แปรงขัดฝุ่น ใช้ขจัดเศษฝุ่น เศษผม ขนสัตว์ออกจากเครื่องเรือน เครื่องใช้ที่มีผ้าเป็นส่วนประกอบ ปัจจุบันมีกระดาดขาวที่ทำเป็นลูกกลิ้งใช้กลิ้งไปตามเนื้อผ้าเพื่อดึงเศษสิ่งสกปรกต่าง ๆ หรือใช้เทปใสพันที่นิ้วมือแทนอุปกรณ์ต่าง ๆ

๓. แปรงขนอ่อน ใช้ขัดฝุ่นตามซอกเล็ก ๆ ของเครื่องเรือน มีหลายขนาดให้เลือกใช้ตามความเหมาะสม

๔. แผ่นขัด ผลิตจากโลหะ พลาสติก โยฟิซ (เช่น โยบวบ โยมะพร้าว) ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน ใช้แล้วควรล้างให้สะอาด ผึ่งให้แห้งก่อนเก็บเพื่อป้องกันเชื้อรา

๕. ฟองน้ำ ใช้ล้างภาชนะที่บอบบางไม่ทนต่อการขูดขีด เช่น พลาสติก ภาชนะที่เคลือบด้วยเพฟลอน ควรล้างน้ำให้สะอาด บีบให้แห้ง ใส่ไว้ในกล่องหรือตะแกรงที่โปร่ง ระบายน้ำได้ดี ไม่ควรแช่น้ำ เพราะจะทำให้เปื่อย มีกลิ่นเหม็น และเป็นที่สะสมของเชื้อโรค

๖. ผ้าสำหรับเช็ดถู ควรแยกผ้าที่ใช้สำหรับงานเช็ดถู ทำความสะอาดสิ่งต่าง ๆ ออกจากกัน ไม่ควรนำมาใช้ร่วมกัน เช่น ผ้าสำหรับเช็ดจาน ซึ่งควรพินิจเลือกใช้ผ้าฝ้ายที่ซึมน้ำได้ดีและสะอาด หรือนำเสื้อผ้าฝ้ายที่ไม่ใช้แล้วมาทำเป็น ผ้าสำหรับเช็ดโต๊ะ แยกผ้าสำหรับใช้ถูพื้นบริเวณต่าง ๆ ออกจากกัน เช่น ผ้าสำหรับถูในบ้าน ผ้าสำหรับถูระเบียงบ้าน ผ้าสำหรับถูในครัว เพราะพื้นที่ของบ้านมีปริมาณของสิ่งสกปรกมากน้อย แตกต่างกันไป ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการผลิตผืนผ้าซึ่งช่วยจัดฝุ่นได้ดียิ่งขึ้น เช่น ผ้านาโนไฟเบอร์ ผ้าไมโครไฟเบอร์

วิธีการดูแลรักษาเครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากวัสดุต่าง ๆ

เครื่องเรือน เครื่องใช้ในบ้านมีหลายชนิด ซึ่งทำจากวัสดุที่ต่างกัน จึงควรดูแลรักษาดังนี้

๑ เครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากไม้

ไม้ เป็นวัสดุธรรมชาติที่มนุษย์นำมาใช้ประโยชน์ในการปลูกสร้างและตกแต่งบ้าน เช่น สร้างตัวบ้าน โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ แกดกัน แต่ด้วยธรรมชาติของไม้ ย่อมมีการผุพังไปตามกาลเวลา

⊕ การเช็ดฝุ่นด้วยผ้าชุบน้ำบิดหมาด

วิธีการดูแลรักษาเครื่องมือไม้มีข้อปฏิบัติ ดังนี้

๑. ใช้ไม้ชนโกบัดฝุ่นออกให้หมด ใช้ผ้าสะอาด ชุบน้ำบิดให้หมาด เช็ดฝุ่นให้สะอาดทุกซอกทุกมุม แล้วทิ้งไว้ให้แห้ง
๒. ไม้เนื้ออ่อน เช่น ไม้ไผ่ หวาย หลังจากทำความสะอาดแล้วควรฉีกยาฆ่าแมลง เพื่อป้องกันมอด แล้วนำออกผึ่งแดด

๓. หากไม้มีรอยเปื้อนมาก ๆ ใช้กระดาษทรายขัดออก ทาขี้ผึ้งแล้วขัดด้วยผ้าแห้งหรือใช้น้ำยาชักเงาที่ขายสำเร็จรูป ฉีดแล้วทิ้งให้แห้ง

๔. ไม่ควรให้ไม้เปียกน้ำ หากมีของเหลวหรือสิ่งสกปรกหกใส่ให้รีบเช็ดเพื่อป้องกันความชื้นไม่ให้ซึมเข้าไปในเนื้อไม้ ซึ่งจะทำให้เกิดรอยต่างได้

๕. ไม่ควรเก็บเครื่องเรือน เครื่องใช้ที่เป็นไม้ไว้ในที่ที่มีความชื้นสูง เพราะทำให้ขึ้นราได้ง่าย

๖. ลบรอยต่างขาที่เกิดจากการวางของร้อนบนโต๊ะไม้ ที่ทาเซลแล็กได้ โดยใช้ผ้าชุบแอลกอฮอล์วางไว้ตรงรอยต่าง ๒-๓ นาที ถ้าเป็นรอยต่างมาก ให้ใช้แล็กเกอร์สเปรย์พ่น แล้วทิ้งไว้ให้แห้ง จะช่วยให้รอยต่างหายไป

๗. เมื่อเครื่องมือไม้มีรอยขีดข่วน ให้ใช้ผ้าตะยาขัดรองเท้าสีเดียวกับไม้ถูตรงรอยนั้น แล้วใช้ผ้าแห้งขัดอีกครั้ง

๘. ซ่อมเนื้อไม้ที่เป็นรูจากหนอนไม้ โดยใช้สว่านมือจิ้มลงไปตรงรูของหนอนไม้ หมุนสว่านเพื่อทำลายรู นำผงเนื้อไม้ที่อยู่บนรูมาผสมกับขี้ผึ้งแล้วอัดกลับไปรูนั้น ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ชุบน้ำจนเปียกวางทับ แล้วรีดที่บริเวณนั้นด้วยเตารีดร้อน ๆ หลังจากนั้นให้ขัดเงาตามปกติ

๙. ถ้าเนื้อไม้มีรอยแตก ใช้ซีลี้อยผสมกับกาวลาเท็กซ์ให้เข้ากัน นำไปอุดหรือปะรอยแตกให้เรียบ พอแห้งแล้วใช้กระดาษทรายขัดจนเนื้อเรียบสนิท

๑๐. ขจัดเทียนที่เลอะบนเครื่องมือ ily โดยวางถุงพลาสติกที่บรรจุน้ำแข็งลงบนรอยเปื้อน จนกระทั่งขี้ผึ้งหรือเทียนเย็นจะช่วยให้แกะออกได้ง่าย ไม่ควรแกะหรือเกะเกี้ยนที่ติดแน่นด้วยเล็บหรือของมีคม เพราะจะทำให้เกิดรอยขูดขีดบนเนื้อไม้

⊕ การขัดเงาด้วยกระดาษทราย

⊕ ของเหลวหกใส่ควรเช็ดออกทันที

๒ เครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากหนัง

เครื่องหนังที่นิยมนำมาผลิตเป็นเครื่องเรือนมี ๒ แบบ คือ หนังเรียบธรรมดาและหนังกลับ

หนังเรียบธรรมดา

หนังกลับ

เครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากหนัง เป็นวัสดุที่ได้รับความนิยมมาก เช่น ชุดรับแขก หมอนอิง เก้าอี้ เบาะรองนั่ง

วิธีการดูแลรักษาเครื่องหนังมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

๑. เครื่องหนังธรรมดา

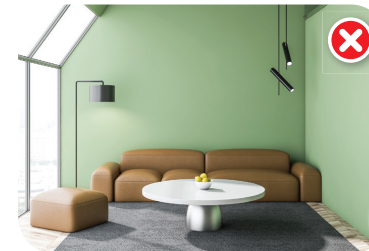
๑) ใช้แปรงขนอ่อน บัดฝุ่นหรือสิ่งสกปรกออกให้หมด แล้วใช้เศษผ้า ฟองน้ำ หรือแปรงสำหรับขัดหนังขัดให้ทั่ว จากนั้นให้เช็ดออกด้วยผ้านุ่ม ทิ้งไว้ให้แห้งแล้วเก็บใส่กล่อง ถูผ้าหรือเก็บไว้ในตู้ให้มิดชิด

๒) ถ้าต้องการเคลือบเงาเบาะหนัง ควรใช้ไม้นุ่นหรือผ้าแห้งเช็ดฝุ่นละอองที่เกาะบนเครื่องเรือน จากนั้นใช้ผ้าชุบน้ำยาขัดหนังถูให้ทั่วอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง แล้วใช้ผ้าแห้งถูจนเป็นมัน เพื่อป้องกันไม่ให้หนังแข็งกระด้าง

๓) ถ้ามีคราบเหงื่อไคลและสิ่งสกปรก ควรใช้ผ้าชุบน้ำพอหมาดเช็ดถูให้ทั่ว หากยังมีรอยเปื้อนติดอยู่ ให้ใช้ผ้าสะอาดชุบน้ำสบู่หรือแชมพูอ่อน ๆ ถูเบา ๆ จนคราบสกปรกหลุดออก แล้วใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาด เช็ดออกจนสะอาด ทิ้งไว้ให้แห้งแล้วเช็ดด้วยน้ำยาเคลือบหนัง

✚ เช็ดด้วยผ้าชุบน้ำสบู่อ่อน ๆ

✚ ระวังไม่ให้ถูกแสงแดดโดยตรง

๔) ไม่ควรวางเครื่องหนังให้ถูกแสงแดดโดยตรง เพราะจะทำให้ผิวของหนังแห้งกรอบเสียหายได้

๕) เมื่อหนังถลอกเป็นรอย ให้ใช้สีเทียมสีเดียวกันกับเครื่องเรือน เครื่องใช้ทาบริเวณที่เป็นรอย แล้วใช้ผ้านุ่มขัดเบา ๆ จะช่วยลดรอยถลอกลง

๖) เครื่องหนังที่เปื้อนหมึกแห้ง ควรขจัดออกทันที ใช้เบกกิ้งโซดาพรมน้ำพอชื้น เคลือบทับรอยหมึก เมื่อผงเบกกิ้งโซดาแห้งให้ปัดออก ฝุ่นในที่ร่มจนแห้งแล้วขัดเคลือบเงา

๗) เครื่องหนังที่ขึ้นรา ทำความสะอาดโดยใช้ผ้าสะอาดชุบน้ำส้มสายชูเจือจางตรงบริเวณที่มีราขึ้น จะทำให้ราหายไป จากนั้นขัดเคลือบตามปกติ

๘) เครื่องหนังที่เกิดรอยจุดให้ใช้ผ้าชุบน้ำส้มสายชูเจือจางตรงรอยเปื้อนเบา ๆ ใช้น้ำยาขัดหนังทาซ้ำอีกครั้ง แล้วจึงเช็ดด้วยผ้านุ่ม

๙) เครื่องหนังเปื้อนไขมันให้นำดินสอพองมาละลายน้ำให้ข้น แล้วนำมาถูที่คราบไขมัน เมื่อดินสอพองแห้งแล้ว ใช้แปรงนุ่ม ๆ ปัดออก จากนั้นขัดเคลือบตามปกติ

๒. เครื่องหนังกลับ

ทำความสะอาดด้วยการบัดฝุ่นละออง โดยใช้แปรงบัดฝุ่นให้ชนลุ่ไปทางเดียวกันเพื่อให้สวยงาม และระวังอย่าให้ถูกความชื้นและความร้อน เพราะจะทำให้เสียรูปทรง

✚ ใช้แปรงบัดฝุ่นละอองออก

๓ เครื่องเรือน เครื่องใช้ที่ทำจากเหล็ก

✚ ขูดไต่และเกาอี้ที่ทำจากเหล็ก

วิธีการดูแลรักษาเครื่องเหล็กมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

๑. เครื่องเรือนจากเหล็กที่ตั้งตากน้ำค้างไว้นอกตัวบ้าน ควรใช้น้ำมัน ขี้ผึ้งขัดรถหรือวาสลีนเคลือบไว้ เพื่อป้องกันความชื้นซึ่งเป็นสาเหตุให้เหล็กเป็นสนิม ก่อนเคลือบต้องล้างให้สะอาด เช็ดให้แห้งแล้วเคลือบทาผิวของเครื่องเหล็กอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๒. ระวังไม่ให้เครื่องใช้ถูกน้ำนาน หรือแช่ในน้ำนานจนเกินไป เพราะจะทำให้เป็นสนิม ถ้าเป็นสนิมให้ใช้ฟอยเหล็กขัดสนิมให้หมด เช็ดให้แห้ง ใช้น้ำมันทาจนสนิมแล้วเก็บเข้าที่